

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Vsetín

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Vsetín je největším správním obvodem Zlínského kraje, v jehož severovýchodní části se nachází. Tvoří tak 1 z 13ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. Stručná charakteristika SO ORP Vsetín je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 32 obcí (z tohoto hlediska je po SO ORP Uherské Hradiště na 2. místě v kraji);
- v dotčeném území žije celkem 66.665 obyvatel (4. nejvyšší údaj za kraj), z toho 26.817 žije v jádrovém městě;
- rozlohou přes 662 km² se jedná o zdaleka největší obvod kraje.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Zlínském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Vsetín	32	66665	26817	662
Uherské Hradiště	48	90411	25343	518
Rožnov pod Radhoštěm	9	35366	16750	239
Otrokovice	10	34721	18327	112
Bystřice pod Hostýnem	14	15716	8398	164
Luhačovice	15	18996	5143	178
Vizovice	16	16802	4691	146
Valašské Meziříčí	18	41843	22926	230
Holešov	19	21499	11772	133
Valašské Klobouky	20	23600	5041	259
Uherský Brod	30	53083	16777	473
Zlín	30	99211	75555	350
Kroměříž	46	69780	28926	499
Průměr za kraj	24	45207	---	305

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Zlínského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel ve správním obvodu 60.000 až 70.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Hodonín, Šlapanice, Náchod, Trutnov, Karviná, Říčany, Kroměříž);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 25.000 až 27.000 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Hodonín, Český Těšín, Šumperk, Uherské Hradiště, Litvínov).

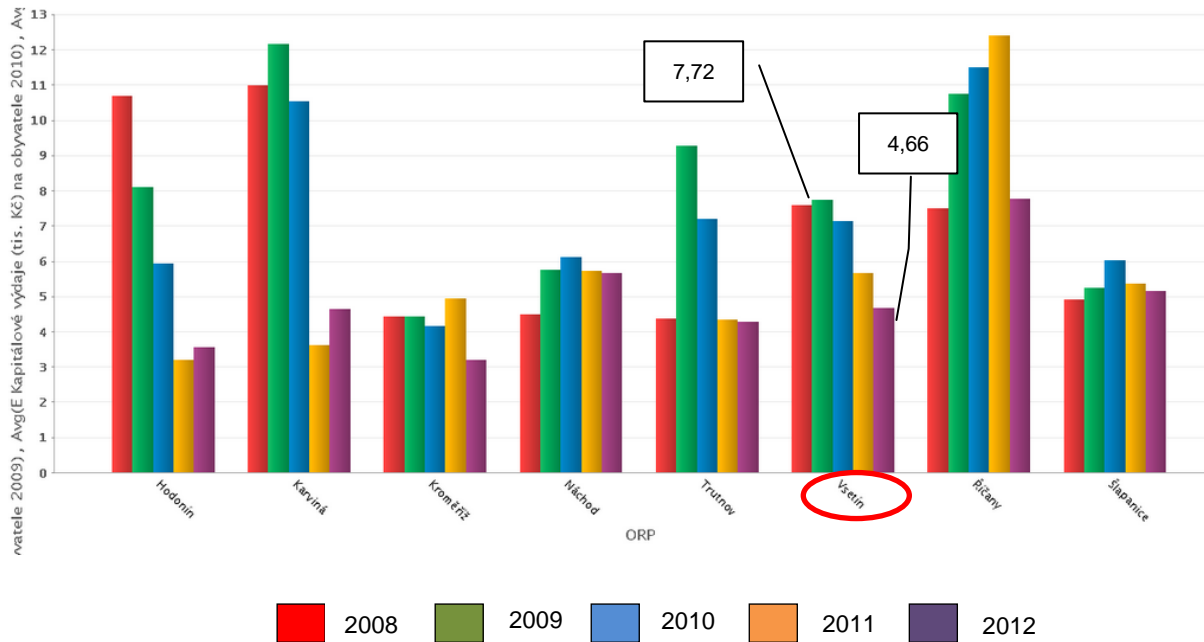
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je vhodné zaměřit se na srovnání kapitálových výdajů SO ORP Vsetín s dalšími ORP podle kritéria počtu obyvatel. V průběhu sledovaných 5ti let (s výjimkou jediného roku 2008) je patrný u SO ORP Vsetín sestupný trend výše **kapitálových výdajů připadajících na obyvatele**. I přes patrné snížení má ORP Vsetín 3. nejvyšší kapitálové výdaje v rámci sledované skupiny

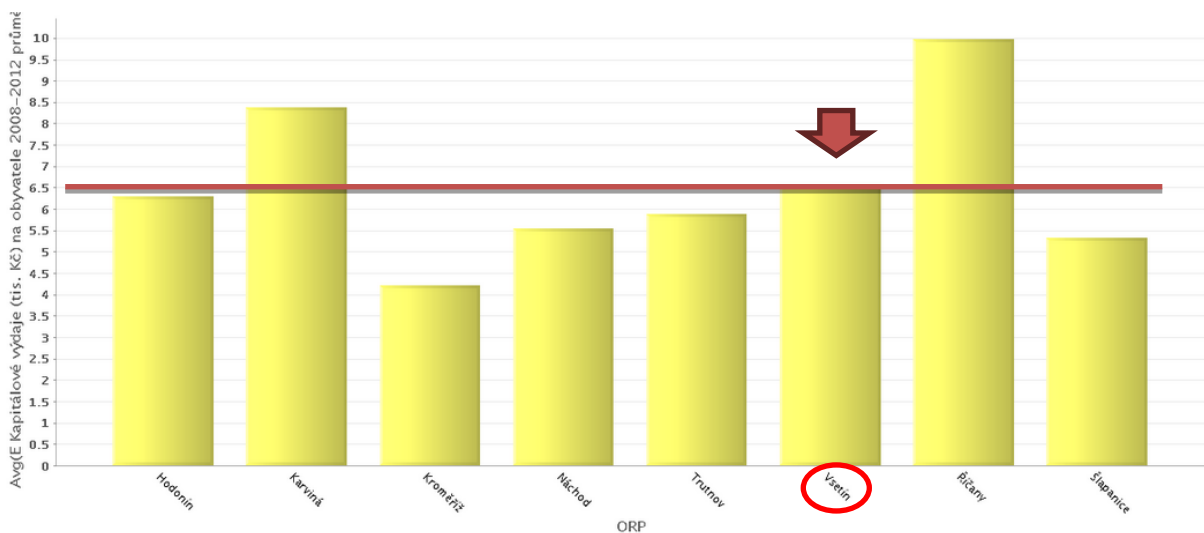
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

z hlediska celkového průměru za sledované období 2008 – 2012, tj. hodnota 6.55 tis. Kč/obyvatele. Viz obrázek 1.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 60-70 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

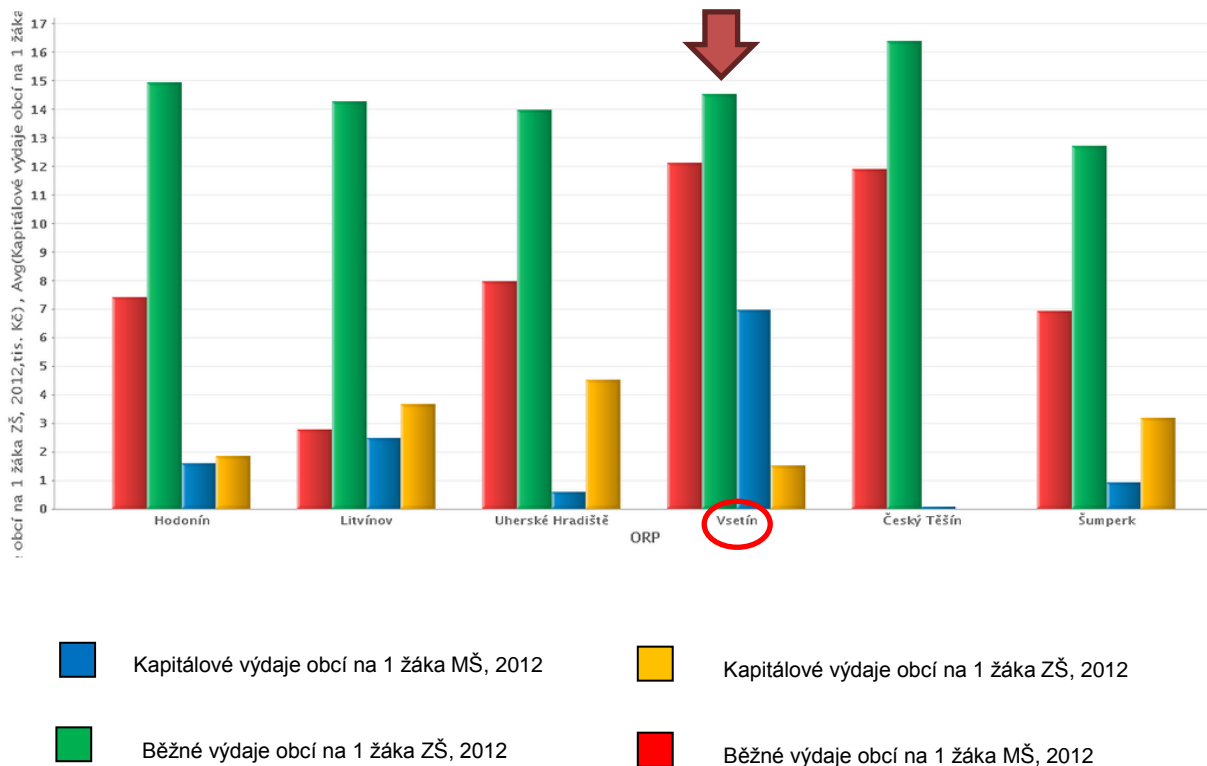
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 60-70 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v období 2008-2012

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání je vhodné vyzdvihnout pozici SO ORP z hlediska kapitálových a běžných výdajů na žáky základních a mateřských. Ve sledované skupině dle kritéria velikosti jádrové obce toto ORP vykazuje **2. nejvyšší hodnoty běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Z hlediska výše kapitálových výdajů na žáky mateřských škol SO ORP Vsetín naprosto dominuje – hodnota 6,97 tis. Kč na jednoho žáka.

Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 2,5-2,7 tis. obyv.) na jednoho žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč) v roce 2012

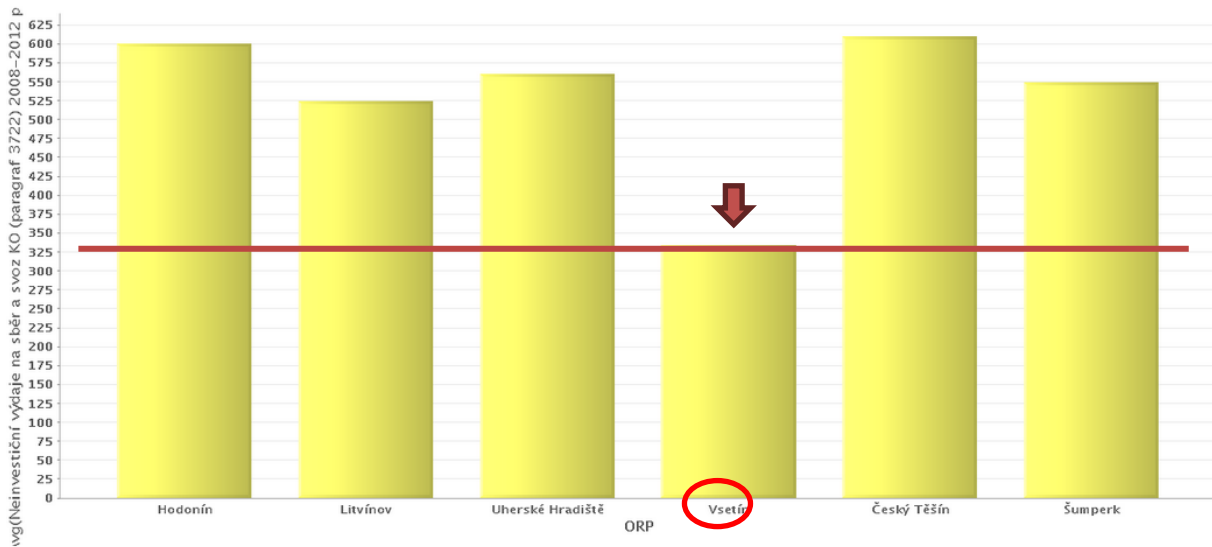
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. SO ORP Vsetín vykazuje jednoznačně nejnižší hodnoty tohoto ukazatele (346,- Kč/obyv./rok) ve sledované skupině, ačkoliv jeho hodnoty se mírně zvyšují. Pozici ORP dokazuje i celkový průměr za sledované období 2008-2012, jehož hodnota činí 333,- Kč/obyv./rok. Viz obrázek 4 a 5.

Obrázek 4: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 25-27 tis. obyv.) na sběr a svoz (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

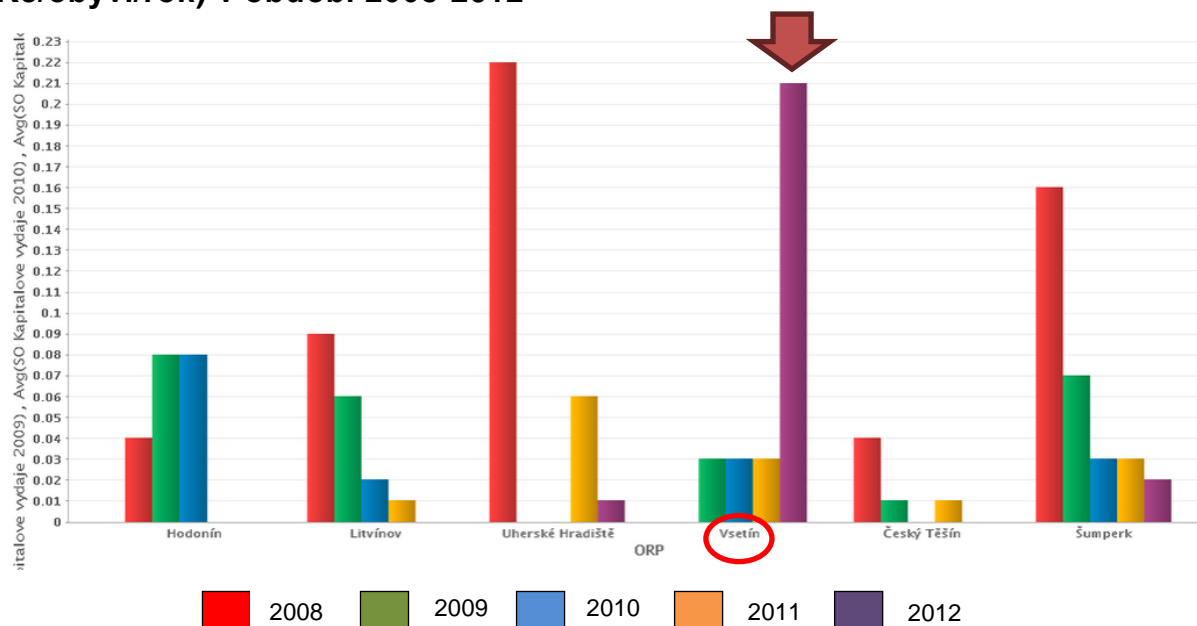
Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 25-27 tis. obyv.) na sběr a svoz KO (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

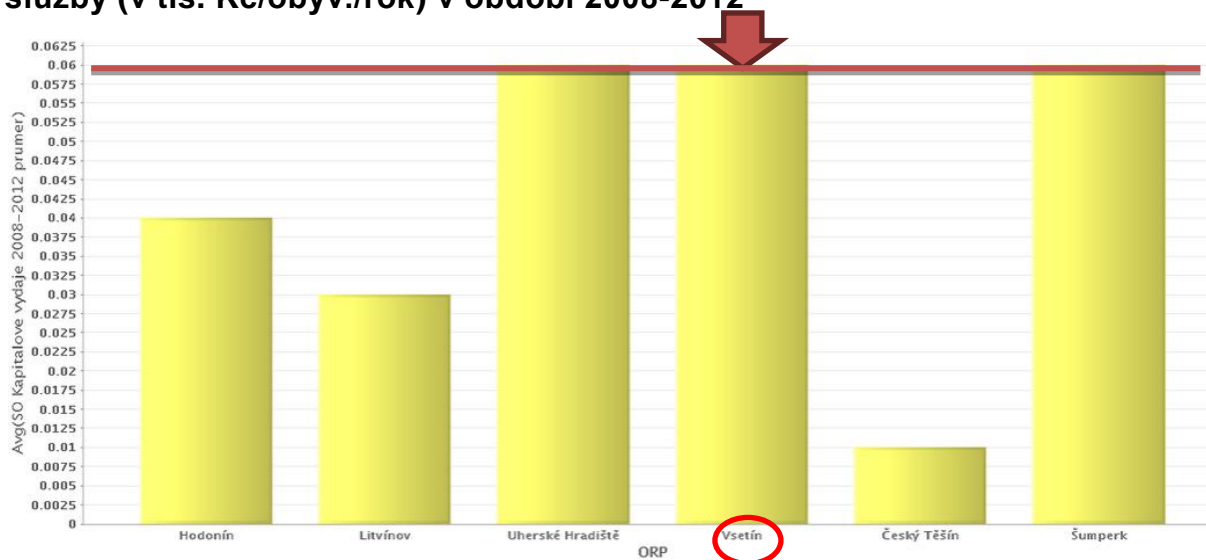
5. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **kapitálových výdajů na obyvatele** SO ORP Vsetín s ostatními ORP podle kritéria počtu obyvatel jádrové obce. Zatímco v letech 2008-2011 se pohybovaly tyto výdaje ORP Vsetín okolo hodnoty 0,03 tis. Kč/obyv./rok, v roce 2012 došlo k prudkému navýšení na hodnotu 0,21 tis. Kč/obyv./rok. Tato hodnota je mezi sledovanými ORP absolutně nejvyšší, stejně tak i tento nárůst. Ostatní ORP kapitálové výdaje spíše snižovaly nebo neměly jednoznačný trend. Viz obrázek 6 a 7.

Obrázek 6: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 25-27 tis. obyv.) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 7: Průměrné kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 25-27 tis. obyv.) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP VSETÍN	
základní charakteristika	<p>v Zlínském kraji je správní obvod ORP Vsetín:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svoji rozlohou největší • z hlediska počtu obcí 2. největší • z hlediska počtu obyvatel 4. největší
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • výrazné snižování kapitálových výdajů na 1 obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké dosažené hodnoty kapitálových výdajů na žáky mateřských škol • poměrně vysoké hodnoty běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • SO má podprůměrné neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • významné navýšení kapitálových výdajů na sociální služby v přepočtu na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad